

Seferi Olan Kişi Dört Rekâtlı Namazlarını İki Rekât Kılmak Zorunda mıdır?

Hanefi mezhebine göre seferi olan kişinin kasretmesi yani dört rekâtlı farz namazlarını iki rekât kılması lazımdır. Ruhsat değildir.

Aynı zamanda bu görüş sahabeyi kiramdan Hz. Ömer ve oğlu Abdullah, Hz. Ali, Hz. İbn Mesut, Hz. Cabir ve Hz. İbn Abbas (Allah onlardan razı olsun)'ın da görüşleridir. Tabiinin büyüklerinden olan İmam es-Sevrî, İmam Hammad b. Süleyman, İmam Ömer b. Abdülaziz, İmam el-Evzaî, İmam Hasan b. Hay ve İmam Hasan el-Basrî (Allah onlara rahmet etsin)'de bu görüşte olanlardandır. Aynı zamanda bu görüş, İmam Malik ve İmam Ahmed b. Hanbel (Allah onlara rahmet etsin)'den de bir rivayettir.

İbrahim el-Halebî (ö.956), *Ğunyetu'l-Mütemelli/Haleb-i Kebir* adlı eserinde; Muhyi's-sünnet el-Bağavî'den bu görüşün ehli ilmin ekserisinin görüşü olduğunu nakletmiştir.[1]

Şafi fakihlerinden olan Ebu'l-Hasen el-Maverdî *el-Havi'l-Kebir* adlı eserinde şunları nakleder: Seferde namazları tam kılmak yani kasretmemek caizdir. Şu kadar var ki Şafi Âlimler, mezhepte evla olanın kasretmek mi yoksa tam kılmak mı olduğunda iki görüşe gitmişlerdir.

a- Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in ekseri fiili bu şekilde olduğundan seferde en faziletli olan kasretmektir. Bu görüş Şafi Âlimlerinin cumhurunun görüşüdür. Aynı zamanda İmam Şafi (Allah ona rahmet etsin)'nin sözünün zahiride bu şekildedir.

b- Seferde kasretmek ruhsattır. Azimet olan namazları tam kılmaktır. Tıpkı oruç tutmanın tutmamaya nispetle, ayağı yıkamanın mest üzerine mesh vermeye nispetle efdal olması gibi. Birçok şafi bu görüştedir.[2]

İmam En-Nevevî *el-Minhaç* adlı eserinde şöyle der: Seferi olan kişi İki merhaleye ulaşırsa tam kılması efdaldır. Üç merhaleye ulaşırsa meşhur olan görüşe göre kasretmesi efdaldır.[3] Üstadımız Halil Güneç Hoca *Büyük Şafiî İlmihali* adlı eserinde şöyle demektedir: Yol 216 kilometreden az olursa dört rekâtli namazı kısaltmadan tamamını kılmak, 216 kilometre veya fazla olursa kısaltmak daha efdaldır. Şafi mezhebinde kısa yolculuk ile uzun yolculuk arasında hüküm açısından farklılıklar vardır. Bunlar şu şekilde beyan edilmektedir: Uzun yolculuğun dört meziyeti vardır:

1-Namazı kasretmek.

2-Oruç tutmamak.

3-Mest üzerine mesh etme müddetinin üç gün üç geceye kadar çıkması.

4-Cem-i takdim ve cem-i te'hir yapmak.

Kısa yolculuğun da dört meziyeti vardır:

1-Cuma namazını terk etmek.

2-Cuma namazının kılınacağı yeri şafaktan evvel terk etmek.

3-Binek üzerinde nafil namaz kılmak.

4-Su bulunmadığı takdirde namazı iade etmemek üzere teyemmüm almak.[4]

Hanefilerde dâhil olmakla beraber cumhurun bu konudaki görüşünü teyit eden birçok hadis-i şerifler vardır. Bu hadis-i şeriflerden bir tanesi de Hz. Ayşe hadisi diye bilinen **Buhari** ve **Müslim**'in rivayet etmiş olduğu şu hadis-i şeriftir:

عَنْ عُرْوَةَ - بْنِ الزُّبَيْرِ - عَنِ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا قَالَتْ فَرَضَتِ الصَّلَاةَ رَكْعَتَيْنِ رَكَعَتَيْنِ فِي الْحَضَرِ وَالسَّفْرِ فَأَقْرَبَتْ صَلَاةَ السَّفْرِ وَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ

Urve b. ez-Zübeyir'den rivayete göre Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in zevcesi Ayşe şöyle buyurdu: **Seferde ve hazarda namaz iki rekât iki rekât olarak farz kılınmıştı. Sonradan hazarda ziyade edildi seferde ise hali üzerine bırakıldı.**[5]

Müslim'in rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte de şöyle buyrulmaktadır:

عن ابن عمر قال إني سميت رسول الله صلى الله عليه وسلم في السفر فلم يزد علي ركعتين حتى قبضه الله وسميت أبا بكر في مكة فلم يزد علي ركعتين حتى قبضه الله وسميت عمر في مكة فلم يزد علي ركعتين حتى قبضه الله ثم سميت عثمان فلم يزد علي ركعتين حتى قبضه الله وقد قال الله (لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة)

Rivayete göre İbn-i Ömer (Allah onlardan razı olsun) şöyle buyuruyor: **Seferde Peygamber**

Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)ile beraber arkadaşlık yaptım Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)vefat edinceye kadar iki rekât üzerine ziyade yapmadı. Ebu Bekir ile de arkadaşlık yaptım oda vefat edinceye kadar iki rekât üzerine ziyade yapmadı. Ömer ile de arkadaşlık yaptım o da vefat edinceye kadar iki rekât üzerine ziyade yapmadı. Sonra Osman ile arkadaşlık yaptım o da vefat edinceye kadar iki rekât üzerine ziyade yapmadı.[6] Allah Teâlâ hazretleri şöyle buyuruyor: Andolsun, Allah'ın Resûlünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.[7]

[1]İbrahim el-Halebî,Ğunyetu'l-Mütemelli/Haleb-i Kebir s:537

[2]El-Havi'l-Kebir, Kitabu's-Salat babu Salati'l-Misafir^ص

[3]El-Minhaç, Kitabu's-Salat babu Salati'l-Misafir

[4]Büyük Şafii İlmihali s:221-229

[5]Buhari ve Müslim, Lafız Müslim bab: Salatü'l-Misafirin

[6]Müslim bab: Salatü'l-Misafirin

[7]AHZÂB suresi 21. ayet